

Nr 85.

Af herr **Clason**, angående utredning i fråga om åstadkommande af ökad skyndsamhet i publicerandet af Första kammarens protokoll.

Frågan om större snabbhet i publiceringen af riksdagsprotokollen har vid olika tillfällen stått på dagordningen. Nuvarande ordning torde nämligen på alla håll erkännas vara föga tillfredsställande. Blir det fråga om att här åstadkomma en ändring, gäller det närmast att tillse, på hvilka moment af det nuvarande förfaringssättet reformerna lättast kunna genomföras.

Hittillsvarande procedur för åstadkommande af kamrarnes tryckta protokoll kan uppdelas i tre hufvudafdelningar: stenograferingen och steno-grammens utskrifning, justeringen och tryckningen.

För den första af dessa åtgår för närvarande tre dagar. De stenografer, som stenografera en debatt, och som i Första kammaren sitta vid protokollet en timme i sträck, i Andra kammaren en half timme, hafva att aflämna sina utskrifter till förste notarien 1 $\frac{1}{2}$ à 2 dygn efter debattens början, och första notarierna hafva därefter att på tredje dagens morgon framlägga hela pleniprotokollet till justering af kammarledamöterna. Dessa hafva därefter 3 à 4 dygn för justeringen, hvarpå tryckningen vidtager. Huru lång tid denna får upptaga därom äro inga bestämmelser gifna; som bekant brukar det emellertid i regel dröja ytterligare minst 8, stundom 14 dagar, innan de tryckta protokollen kunna utdelas.

Inom hvar och en af dessa hufvudafdelningar torde emellertid utan större svårigheter tidsbesparingar kunna ernås. Minst dock under nuvarande förhållanden i fråga om stenografernas arbete. Stenografering kan visserligen utföras snabbare genom kortare turer och tätare ombyten vid protokollet för hvarje stenografpar samt hastigare utskrifning därefter,

och detta sker också i andra parlament, men det måste då ordnas så, att stenograferna under riksdagstiden så godt som uteslutande egna sig åt stenograferingen. Detta kan också ske utan större svårighet, där parlamentssessionerna utsträckas öfver större delen af året, och staten sålunda därigenom ger stenograferna deras tillbörliga årsaflöning. Hos oss däremot, där riksdagsstenograferingen endast pågår i 4 à 5 månader årligen, är det klart, att riksdagsstenograferna icke kunna uteslutande ägna sig åt detta yrke, utan måste arbeta äfven på andra banor, hvilka de icke kunna helt släppa under riksdagstiden, om de där skola äga några befordringsutsikter. Då nu därtill kommer, att stenografering af Riksdagens protokoll är ett synnerligen kvalificeradt arbete, och alltså kräver kvalificerade arbetskrafter, så skulle under nuvarande förhållanden i Sverige en fordran på att stenograferna skulle under riksdagstiden uteslutande ägna sig åt stenograftjänstgöringen säkerligen beröfva Riksdagens protokollsföring dess bästa krafter. Emellertid torde nog redan nu utskrifningstiden kunna något förkortas, och jag föreställer mig, att den tid af tre dygn, som nu sammanlagdt är anslagen åt notariernas och förste notariernas arbete för hvarje gång, skulle utan alltför stora svårigheter kunna nedbringas till två. En ökning af stenografernas antal, i den mån förstklassiga krafter finnas att tillgå, skulle ytterligare kunna minska tiden.

Justeringstiden borde enligt min uppfattning redan under nuvarande förhållanden kunna nedbringas till ett dygn. En riksdagsman justerar nog lättast sitt anförande ju förr han får det; lägger han det å sido, blir det i onödan fördröjdt. För att åter försäkra sig att i tid få tillbaka anförandena från kammarledamöterna skulle exempelvis följande åtgärd kunna vidtagas. Redan nu har det som bekant blifvit vanligt, att riksdagsstenografernas renskrifning sker genom diktamen för skrifmaskin. Om detta gjordes till regel genom engagerande af tillräckligt antal maskinskrifverskor, och vid hvarje utskrifning en kopia samtidigt toges af anförandet, så kunde den bestämmelsen träffas, att anföranden, som icke inom den utsatta tiden af ett dygn återkomme till kammarens kansli, i stället trycktes efter ifrågavarande kopior.

Återstår tryckningstiden. Där kan naturligtvis utan svårighet den största tidsbesparing vinnas. Det möter säkerligen icke det minsta hinder för ett större tryckeri att på ett dygn trycka en sådan volym som kammarprotokollet för ett plenum — vissa af våra dagars tidningsnummer äro i själfva verket omfångsrikare. Helt visst är det också blott brist på organisation af Riksdagens tryckeriarbeten, som gjort, att så icke sker. Vid en diskussion, som för ett par år sedan hölls om denna sak inom intres-

serade kretsar, upplyste också föreståndaren för ett af hufvudstadens större tryckerier, att han under den hittills gångna delen af Riksdagen blott haft ett enda protokoll att trycka — återstoden hade fördelats på en mängd olika håll. Att en sådan metod icke intresserar arbetstagaren för snabbast möjliga arbete, ligger i sakens natur. Men skola möjligheterna af en förbättrad arbetsorganisation på området kunna utnyttjas på bästa sätt, utan att dock kostnaderna alltför mycket drivas i höjden, fordras framför allt, att den sakkunnigaste ledning af dithörande frågor, som står att erhålla, också anskaffas. Enbart för riksdagstiden skulle detta emellertid måhända möta svårigheter, men såsom jag i en annan motion påpekat, skulle en dylik anordning vara af den allra största betydelse äfven för statens öfriga tryckningsarbeten året om, och jag har därför i nämnda motion framställt särskildt yrkande om utredning i det syftet.

Genom nu antydda reformer skulle utan svårigheter publiceringen af kamrarnes protokoll kunna ske redan efter cirka 4 dygn i stället för nu brukliga 14 dagar å 3 veckor. Efterhand skulle antagligen tiden än ytterligare kunna nedbringas.

Tryckningen af kamrarnes protokoll tillhör enligt § 82 riksdagsordningen de ärenden, öfver hvilka kamrarne äga att »hvar för sig förordna». En motion i ärendet tillhör sålunda de »frågor, som röra någondera kammaren enskildt» (§ 55 riksdagsordningen). Ett afgörande beslut kan emellertid gifvetvis ej fattas utan föregående utredning, men denna utredning måste göras i så god tid, att omedelbart vid begynnelsen af en följande riksdag den organisation af kammarens kansli kan sättas i verket, som för reformen må blifva erforderlig. Jag föreställer mig jämväl, att om Första kammaren vill anordna en utredning i det af mig antydda syftet, det också skall blifva möjligt att bringa saken å bane äfven i medkammaren, så att frågan, om så finnes lämpligt, kan föras fram parallellt i båda kamrarne, likasom ock, att därest sådant anses önskligt, den må kunna sättas i samband med den föreslagna utredningen angående åstadkommande af större sparsamhet i fråga om statens tryckningskostnader.

Jag får sålunda vördsamt hemställa,

att Första kammaren ville besluta att anordna en utredning om åstadkommande på i motionen angifna grunder af ökad skyndsamhet i publicerandet af kammarens protokoll.

Stockholm den 5 februari 1912.

Sam. Clason.